

Norsk filmklubbforbund Dronningens gate 16 0152 Oslo
tel 22474680 fax 22474692 e-post nfk@filmklubb.no

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep, 0030 Oslo

Oslo den 21. mars 2006

Høringsuttalelse Rambøll-rapporten – Kartlegging og vurdering av den norske filmbransjen

Norsk filmklubbforbund har lest overnevnte rapport, bestilt av Kulturdepartementet samt ECONs rapport om rammevilkårene for film- og tv-produksjoner og kino (utarbeidet for produsentforeningen og Film & kino). Forbundet er den eneste organisasjonen som representerer bruker- og publikumsinteresser innenfor film- og kinobransjen. Selv om forbundet ikke i utgangspunktet er nevnt som høringsinstans, har departementet på et seinere tidspunkt bedt oss om en uttalelse i forbindelse med den pågående revisjon av filmpolitikken.

Innledningsvis vil vi benytte anledningen til å luften noen synspunkter på utviklingen i den delen av filmkulturen som er vårt kjerneområde. Disse vurderes ikke av Rambøll og berøres bare delvis av ECON. Deretter følger våre kommentarer til rapportens konklusjoner.

Rambøll-rapporten fokuserer hovedsakelig på filmproduksjon, mens ECON i sin rapport også tar for seg kinodelen av filmbransjen. Nettopp kinoene er inne i en brytningstid både i forhold til utviklingen av hjemmekino- og DVD-markedet og overgangen til digital visning på ordinære kinoer. Utfallet av utviklingen er langt fra klart, men det er åpenbart at framtiden byr på store utfordringer for denne delen av bransjen.

✓ En fremtid for filmklubbene

På samme måte som kinoene er filmklubbene berørt av denne utviklingen. Filmklubbvirksomheten er en frivillig aktivitet og har alltid gått i bølger, men trenden i dag ser ut til å være stor filminteresse ute blant folk og stor interesse for å starte filmklubber. Klubbene har imidlertid gjennomsnittlig færre medlemmer enn tidligere og en del er knyttet til kulturelle nisjer: musikkfilm, film fra Sør osv.

✓ Mangfoldig virksomhet styrt av kunstneriske og kulturelle prioriteringer

Det er nå over 70 filmklubber og i tillegg nær 40 barnefilmklubber fordelt over hele landet. Klubbene har ca 40.000 besøk i året, dvs. like mange som Tromsø internasjonale filmfestival, landets største festival i antall besøkende. Filmklubbene fungerer som sosiale fora knyttet til filminteressen, som utgangspunkt og ressursbank for lokale filmfestivaler, som et visningssted med kvalitetsgaranti, som en studie- og opplæringsinstitusjon, som et senter for filmskaping på amatørnivå og for visning av lokale filmer. Filmklubbenes stilling som det eneste sted der man kan se filmklassikere er borte, men nye funksjoner har allerede kommet til. Filmvalg og øvrig virksomhet i klubbene styres ikke av markedshensyn, men av medlemmenes interesser og av kunstneriske og kulturelle prioriteringer. Filmklubbene hører nok mest hjemme i første etasje i *Filmhuset* som skisseres i Rambøll-rapporten, men har forgreninger oppover i etasjene til utdanning, festivaler og filmdistribusjon.

✓ *Omkostninger ved tilpasning til ny teknologi*

Klubbene har allerede delvis tilpasset seg den tekniske utviklingen ved at det tidligere mye brukte 16mm formatet stort sett er erstattet av DVD-visning. Overgangen fra 35mm til digital visning vil imidlertid bli en ny utfordring, blant annet fordi man etter hvert ikke lenger kan vise arkivkopier av eldre filmer, men må kjøpe tilgang på digitale versjoner for hver enkelt visning. Det er usikkert hva dette vil koste. Filmklubbene vil også være avhengig av at kinoene etter hvert får installert høykvalitets digitalt visningsutstyr. Dette vil koste minimum en million kroner per lerret og det er lite sannsynlig at filmklubber som i dag har eget 35mm visningsutstyr vil ha råd til å kjøpe digital projektor. I Storbritannia betalte det offentlige for noen år siden innkjøp av enklere HD projektorer, til ca 100.000 kroner per stk., til alle landets filmklubber (finansiert gjennom lotteri-midler). Fra i år kjøpes det inn såkalte 2k digitale projektorer til 200 utvalgte britiske kinoer (igjen betalt av lotteri-midler). I Norge planlegges det andre former for finansiering av digitale projektorer.

✓ *Behov for at offentlig støtte til det sentrale filmklubbarbeidet og annet ideelt filmkulturelt arbeid opprettholdes og styrkes*

Den nye situasjonen for filmklubbene krever et høyere aktivitetsnivå enn tidligere både lokalt og sentralt. Kravene til innhold og aktiviteter er økende. Selv om alt lokalt arbeid skjer på frivillig basis er det en stadig større utfordring for sentralledet å tilrettelegge for virksomheten lokalt. Filmklubbforbundet får støtte fra Film & kino til arbeidet med de ordinære filmklubbene, mens filminstituttet har ansvaret for å skaffe filmkopier til visning i klubbene og for støtten til barnefilmklubbvirksomheten. Støtten fra filminstituttet har dessverre gått nedover i en årrekke, noe som har gjort det vanskelig å følge opp nye utfordringer uten å legge urimelige arbeidsbyrder på forbundets medarbeidere.

Forbundet har jobbet med sponsorprosjekter og satt opp avgifter og kontingenter, men må likevel innse at det er vanskelig å opprettholde virksomheten uten at den faste driftsstøtten fra det offentlige i det minste følger den alminnelige prisstigningen.

✓ *Filminstituttets støttepost må økes*

Med filminstituttet som tilskuddspartner opplever vi at dette blir vanskelig å få til. Instituttet har ansvaret for å støtte en rekke filmkulturelle tiltak over 78-posten i sitt budsjett. Det har vært en økning i gode og støtteberettigede tiltak de siste årene uten at den aktuelle tilskuddsposten er økt tilsvarende. Vi er usikre på om dette skyldes at filminstituttet har prioritert å øke andre budsjettposter, som går direkte på instituttets egen virksomhet og prosjekter, framfor å be om en økning av 78 posten, eller om det skyldes for stramme rammer fra regjeringens side. Uansett ber vi kulturdepartementet vurdere å øke posten ved første anledning.

✓ *Arthaus stiftelsen - støtteordninger for filmimport må opprettholdes*

Filmklubbforbundet startet i 1992 *Arthaus - stiftelsen for filmkunst*. Stiftelsen har som sitt ideelle formål å importere kunstnerisk ambisiøs og kulturelt interessant film som ikke kommer til landet gjennom vanlige kommersielle kanaler. Stiftelsen har også tatt mål av seg til å formidle enkelte norske filmer som passer inn i den samme profilen. Siden starten har stiftelsens virksomhet vært i stadig vekst og årlig henter stiftelsen nå inn 20 spillefilmer til visning på kino og i filmklubber. Disse utgjør nær 10% av den årlige kinofilmimporten til Norge. Stiftelsen mottar ikke særskilt offentlig bidrag, men søker importstøtte på linje med vanlige filmimportører. Stiftelsen samarbeider nært med filmklubbforbundet, filmfestivalene og kinoene og har NRK som et sentralt vindu for visning av sine filmer. Det er viktig for stiftelsen at støtteordningene for import av kinofilm opprettholdes.

✓ *Filmklubbforbundet kommentarer til Rambøll-rapporten*

Rambøll-rapporten befatter seg, som nevnt, i hovedsak med filmproduksjonsdelen av filmbransjen. Det kan virke som om rapporten er blitt til på relativt kort tid og at utrederne har hatt begrenset mulighet til å sette seg inn i forholdene i bransjen. Rapporten opererer for eksempel i sitt tallmateriale med at det produseres ca 100 kortfilmer i Norge hvert år. Det

reelle tallet ligger langt høyere. Bare til kortfilmfestivalen i Grimstad meldes det årlig på mellom tre og fire hundre nye norske filmer. De fleste av dem holder et profesjonelt nivå og mange er laget av filmskoler og små produsenter. Etter vår mening kan man ikke lage en troverdig utredning og samtidig se bort fra en så stor del av kulturproduksjonen på dette feltet.

Når det gjelder Rambøll-rapportens konkrete forslag har vi følgende kommentarer.

1. Forbundet er selvfølgelig enig i at det må jobbes med å øke det profesjonelle nivået i bransjen. Vi er imidlertid skeptisk til *produsentstøtte* som ikke er knyttet til filmproduksjon fordi dette betyr en forfordeling av enkelte produsenter framfor andre. Økt profesjonalisering kan heller oppnås gjennom utdanning og kursvirksomhet, bedre samarbeid om standardavtaler, kontrakter osv.
2. Forbundet er enig i at Filmfondets konsulenter bør få en klarere stillingsinstruks. Siden fondet nå er det eneste sted man kan søke støtte er det viktig med klare retningslinjer slik at fordelingen av støtte blir mest mulig rettferdig og både avslag og tilslag kan få en best mulig begrunnelse. Fondet må ha en målsetting og praksis som ikke åpner for *diskriminering* på noe grunnlag. Vi mener videre at fondet bør få en egen *barnefilmkonsulent*.
3. Forbundet er i tvil om *billettstøtten*. Offentlig støtte bør etter vår mening primært gis etter kunstneriske og kvalitetsmessige kriterier. Dersom det kan godtgjøres at billettstøtten stimulerer til høyere private investeringer og dermed økt filmproduksjon mener vi likevel at støtten kan opprettholdes. Det er i så fall viktig å finne en løsning som gjør at nivået på produksjonsstøtten kan holdes oppe også i år der filmene får godt besøk og billettstøtteutbetalingene blir høye.
4. Den inneværende "suksessperioden" for norsk film ble innledet med filmene "Elling" og "Heftig og begeistret" støttet av filminstituttets gamle konsulentordning, sistnevnte endog produsert av det nå nedlagte produksjonsselskapet Norsk film AS. Forbundet mener likevel at *Norsk filmfond* siden opprettelsen har vært en sterk og positiv drivkraft for norsk filmproduksjon og at fondet bør fortsette sin virksomhet etter omtrent samme retningslinjer som i dag (jfr. punkt 2). Det er viktig at fondet får en økonomisk ramme som kan gi minst *20 spillefilmer per år*. Produksjonsvolum har stor betydning både for kontinuitet, faglig utvikling og for at toppfilmene skal oppstå.
5. Forbundet er i tvil om arbeidsfordelingen mellom filmfondet og *Norsk filminstitutt* og mener i utgangspunktet at virksomhetene bør kunne være forskjellige avdelinger i samme institusjon. Når det gjelder markedsføring av norsk film i utlandet mener vi at ansvaret strengt tatt hører hjemme hos produsentene selv og ikke hos en statlig institusjon. For øvrig er det vel naturlig i dagens situasjon at filmfondet er med og tilrettelegger for samproduksjon og industrielt samarbeid med utlandet, mens filminstituttet bør ha ansvaret for utenlandsarbeid som går på kulturutveksling og presentasjon av norsk film i utlandet.
6. En del av det som nå heter *Norsk filmutvikling* var i en årrekke samlokalisert med Norsk filminstitutt mens en annen del hadde sitt utspring i Norsk film AS. Det virker ikke som om institusjonen helt har funnet sin egen identitet etter den siste omorganiseringen. En sammenslåing med filmfondet vil kunne gi institusjonen en ny basis og vil samtidig være en styrking av fondets manusutviklingsarbeid og "oppdragende" funksjon i forhold til nye og uerfarne filmprodusenter. Når det gjelder den mer teknisk og praktisk orienterte delen av filmutviklingens virksomhet ser vi vel heller at et nærmere samarbeid med *filmskolen i Lillehammer* er naturlig.
7. Forbundet mener at det er viktig å ha mange *filmsentre* og *filmverksteder* rundt om i landet. Et desentralisert og aktivt nettverk av små og store filminstitusjoner og bedrifter er allerede etablert og vil trenge relativt beskjedne midler for å blomstre. Opp til et visst nivå bør slike tiltak være lokalt og regionalt finansiert. Vi ser også at det kan være behov for et mindre antall regionale filmsentre med statlig finansiering og mener at Sør/Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge er de mest aktuelle regionene for slike sentre. Regionsentrene må arbeide nært med filmfondet og ha adgang til fondets ekspertise og ressurser.

✓ *Film – ikke bare næring*

Med Rambøll-rapportens fokus på film som næring vil vi avslutningsvis minne om at film også er et kunst- og kulturuttrykk med egenverdi som ikke kan måles i kroner og øre. Økonomiske og politiske målsettinger kan bli oppfylt som et biprodukt av en vellykket kulturpolitikk, men slike målsettinger bør ikke nødvendigvis være styrende for kulturpolitikken som sådan. Kunst og kultur fungerer, slik vi ser det, nettopp som et pustehull der praktiske og økonomisk hensyn ikke nødvendigvis bør være styrende på samme måte som i næringslivet og politikken for øvrig.

Vi ønsker departementet lykke til med arbeidet for en bedre filmpolitikk.

Med vennlig hilsen
NORSK FILMKLUBBFORBUND
Jon Iversen
(daglig leder)